

Inleiding

Thomas dacht dat alles klopte. Een plek, warm en veilig. Een vrouw die van hem hield. Een leven dat rustig voortkabbelde. Achter Moniques zorg schuilde echter iets wat hij niet kon plaatsen. Haar woorden stuurden hem en haar glimlach verwarde hem.

Eduardo, haar collega, versterkte alles. Langzaam begon Thomas aan zichzelf te twijfelen. Wat hij meemaakte, herken je misschien. Over keuzes, vasthouden en loslaten. Over levens die worden overgenomen en over vrijheid die toch mogelijk blijkt.

Hoofdstuk 1. Te mooi om waar te zijn

In een Haagse discotheek danste Monique terwijl haar rode krullen alle kanten op zweefden. Vanaf de trap ving hij haar blik op. Nerveus liep hij naar beneden en vroeg of ze met hem wilde dansen. Normaal gesproken maakte het dansen met iemand hem zenuwachtig, maar bij haar voelde het meteen vertrouwd. Ze was zo geestig en scherp dat hij uiteindelijk de slappe lach kreeg, en zij ook.

Na een half jaar met haar uit te zijn geweest, vroeg hij haar ten huwelijk. Vanaf het moment dat hij haar leerde kennen, nog vóór hun huwelijk, voelde zijn leven als een tuin die steeds voller en rijker werd.

Collega's, vrienden en familie vonden dat ze goed bij elkaar pasten. Ze hielden van dezelfde muziek. Zijn leven had een wending gekregen waar hij gelukkiger van werd dan ooit.

Zijn eerste verjaardag met Monique was de mooiste die hij ooit had gehad. Ze huurde zijn favoriete film en ze keken die met popcorn in hun handen. Ze organiseerde een fietstocht door de natuur en een picknick op de mooiste plek in de buurt. Het cadeau dat ze gaf, was precies wat hij nodig had, al vond hij het eigenlijk te duur.

Ze trok al snel bij hem in en binnen een half jaar trouwden ze. Ze leken onafscheidelijk en alles ging vanzelf. De huwelijksdag was tot in de puntjes geregeld. De juiste gasten waren uitgenodigd, onder wie haar collega Eduardo, met wie ze samenwerkte. Ze lachte toen hij struikelde en een fikse schaafwond opliep. Haar lach klonk helder, maar ergens hoorde hij er nog iets anders in. Iets waardoor hij even twijfelde. Was dit leedvermaak? Ze gaf hem een glas water, maar haar ogen keken niet meelevend. Ze bleven kil. Hij dacht dat ze gewoon te veel gedronken had.

Tijdens de wittebroodsweken leek het alsof ze alles nog eens overdeden. Moniques ontbijtjes waren heerlijk en de intimiteit voelde als het lekkerste toetje. Toch lag hij die nacht wakker van een onrust die niet wegingg.

Ook daarna bleef het leven met Monique geweldig. Ze werkte, zoals ze had verteld, samen met haar neef Eduardo in een centrum

voor hulpverleners. Ze kon haar tijden zelf indelen. Elke ochtend maakte ze zijn brood klaar en deed een doosje met zijn lievelingsfruit in zijn tas. Thomas' leven leek compleet.

Na het eten zat hij met een kop koffie op de bank. Monique kwam met zelfgebakken cake.

"Verrassing," zei ze. "Voor mijn lieverd." Haar glimlach haalde de laatste spanning bij hem weg. Thomas keek verbaasd naar haar. "Hé, je draagt mijn favoriete trui. Hij is ook helemaal niet te groot," lachte hij. Monique kustte hem teder op zijn wang.

Ze wist precies wat hij nodig had. Soms vond hij een briefje in zijn jaszak met lieve woorden: Jij bent mijn Allessie, met een hartje eronder. Soms gaf ze hem zomaar een lange, liefdevolle kus.

Mensen zeiden vaak: jullie zijn echt een droomkoppel en zielsverwanten. Thomas geloofde het, omdat hij dat graag wilde. Samen plantten ze bloemen, struiken en bloeiende heesters in de tuin.

Elke avond stak Monique kaarsen aan, zette hun favoriete muziek op en masseerde zijn schouders. "Ontspan maar," zei ze, terwijl ze haar handen op zijn schouders legde. "Wat zorg ik toch goed voor je, is het niet?"

Het voelde warm, alsof alles precies klopte. Tegelijk dacht hij: is dit niet een beetje opschepperig?

Als hij alleen was, voelde hij zich klein worden. Haar zorg was zo perfect, zo veel, dat hij zich afvroeg of hij het wel verdiende. Was hij goed genoeg voor haar?

"Je bent zo stil," zei Monique, terwijl ze tegenover hem aan de eettafel ging zitten. "Hoe gaat het met je?" Nog voor hij iets kon zeggen, ging ze verder: "Werk je niet veel te hard?"

"Nee hoor, schatje. Ik ben gewoon een beetje moe," antwoordde hij.

Daarna zei ze iets vreemds. "Sommige mensen sturen alles, Thomas, zelfs je gedachten. Daar moet je voor uitkijken." Hij wilde de sfeer niet verpesten door te vragen wat ze bedoelde.

Monique lachte breed, maar het klopte niet. Het was alsof er een deur dichtging, zonder dat hij snapte wat erachter zat.

Op zaterdag waren ze allebei vrij. Zonder overleg had Monique Eduardo uitgenodigd om te komen lunchen.

Thomas schrok toen hij hem zag binnenkomen. Hij had zwarte kringen onder zijn ogen en zijn gitzwarte, krullende haren zaten in de klit. Zijn pupillen waren klein, zijn blik schichtig.

Eduardo was vroeg en Monique glimlachte breeduit toen ze hem zag.

Na afloop keek hij naar buiten, naar de burens die hun hond uitlieten. Ze liepen altijd hetzelfde rondje en bijna altijd op dezelfde tijden. Dat stelde hem gerust, omdat het vertrouwd voelde. Thomas hield van rust, ritme en regelmaat.

Er gebeurde iets in hem, klein maar duidelijk. Juist doordat de burens zo voorspelbaar waren in hun wandeling met de hond, voelde hij scherper dat er geen rust van Monique en Eduardo uitging. Precies waar hij zo aan gehecht was. Het verschil was die dag groot.

Hoe dan ook voelde het al vreemd hoeveel Monique over Thomas wist. Hij dacht: hoe kan dit? Het was allemaal bijna te mooi om waar te zijn.

Tijdens een van Eduardo's bezoeken haalden ze hem over om mee te gaan naar wat zij 'De Kring' noemden. "Je kunt er veel uithalen," zei Eduardo.

Het voelde alsof zij verder waren dan hij ooit zou komen. Wat hij daar meemaakte, liet hem zien dat er iets niet klopte.

Hij zat aan de rand van een zaal die veel te luxe was en keek naar acht stoelen op een glanzende houten vloer. Hij dacht aan wat dit allemaal gekost moest hebben.

Monique stond in het midden. Haar stem was zacht, maar scherp. Eduardo keek de zaal rond en hield ook Thomas in de gaten. Hun blikken kruisten elkaar af en toe. Eduardo knikte naar een cliënt, alsof Thomas iets moest opmerken. Thomas knee zijn ogen samen, maar zag niets bijzonders.

De sfeer was zo gespannen dat één verkeerd woord alles kon laten omslaan. Hij hoefde niets te zeggen of te doen, alleen te kijken en te luisteren. Toch was hij doodmoe. Hij probeerde te begrijpen wat er gezegd werd, maar er zat geen duidelijke lijn in. Hij was opgelucht toen het voorbij was.

Daarna voelde hij zich leeg en verward, alsof er iets uit hem was getrokken. Toch hield hij vast aan het idee dat het hem iets zou opleveren.

Thuis schreef hij: "Zorg hoort te helpen. Bij haar voelt het als een kooi. Ze glimlacht lief, maar ik moet veranderen. Ze zegt dat ik moe ben, te veel denk en haar niet begriip. En ik geloof haar, want ze zegt het vriendelijk."

Thomas dacht: Eduardo deed hetzelfde, maar op een andere manier. Als ik knikte, voelde ik me al fout, dacht Thomas. Als ik stil was, voelden zij zich sterk. Als ik sprak, draaiden ze mijn verhaal om. Ik was te gevoelig, te wantrouwend en te aanwezig. En zij, zij waren bezorgd, zeiden ze. Maar ik voelde: ze wilden geen contact of beterschap want ze wilden grip. En ik was hun houvast. Elke dag voelde Thomas zich verder krimpen.

De volgende dag kuste Monique hem ineens weer teder op zijn wang. Alles leek weer goed. Dit was waarom hij een half jaar geleden met haar was getrouwd.

Ze vulde zijn dagen weer met zorg, briefjes in zijn jaszak en entetjes aan zee. Maar daar kwam abrupt een einde aan.

"Heb je de vaatwasser goed uitgepakt?" vroeg ze. "Je weet hoe ik het wil. Ik wil alles op kleur en van groot naar klein. Dat weet je toch?"

Thomas voelde een druk op zijn borst. "Het gaat toch alleen om schone borden?" zei hij.

Ze glimlachte. "Schoon is niet genoeg. Het moet ook kloppen."

Eduardo zat erbij, zei niets, nam een slok koffie en sprak toen ineens: "Perfectie bestaat niet. Maar je moet het wel nastreven." Thomas keek naar zijn handen.

Monique zei: "Zie je wel? Je weet het." Alsof dat het bewijs was van wat hij moest weten.

Thomas slikte. Monique zei: "Waarom doe je het dan niet goed?" Hij zei met een zachtere stem dan hij wilde: "Ik dacht dat het zo ook wel oké was."

Monique liep heupwiegend de kamer uit. Eduardo keek hem aan.

"Ze kan niet tegen chaos. Jij brengt te veel beweging. Als je dat nu nog steeds niet weet, dan ga je Monique nooit snappen." Hij glimlachte. "Als jij rust brengt, doen wij de rest."

Thomas knikte deze keer niet, want hij kon er geen touw meer aan vastknopen. Eduardo stond op en legde zijn hand op zijn schouder. "Denk erover na, pik."

Later dacht Thomas: ze zal wel een slechte bui hebben. Iedereen heeft dat weleens. Ik ook.

Hij schudde het van zich af en pingelde wat op zijn gitaar, terwijl Monique bij de deur stond te praten met Eduardo.

Een paar dagen later liep hij naar het aanrecht en pakte een doek. Jij hebt gisteren gedweild," zei Monique, met de nadruk op 'jij'. "Mijn schoenen blijven plakken." Hij keek naar de tegels die blinkend schoon leken. "Ik voel niets bijzonders." Ze antwoordde: "Dat komt doordat je dáár staat en niet hier." Hij raakte steeds meer in de war.

Voor de workshop vertelde Monique vol trots dit verhaal aan Eduardo: "Deze twee voorbeelden laten zien hoe iemand in de war kan raken van mensen zoals ik." Eduardo keek haar met veel respect aan en knikte.

En Thomas voelde iets verschuiven in zichzelf. Zag Thomas het verkeerd? Hij werd duizelig. Zijn gedachten sloegen op hol. Misschien lag het aan de keuken. Had ze een hekel aan keukens?

Hou op, dacht hij, dit slaat nergens op. Maar de vreemde gedachtestroom stopte niet.

De fijne momenten vervaagden en de kritiek nam toe.

Thomas wilde weten wat hij verkeerd deed. Hij was er zeker van dat het aan hem lag.

Toen hij eindelijk de moed had, vroeg hij: "Wat doe ik verkeerd, Monique?"

Ze reageerde: "Ja, Thomas. Je energie voelt soms zo... zo zwaar bij jou. Zo... serieus. Bovendien is alles zo vaag bij jou. Dat snap je toch wel?"

Hij begreep er niets van, maar hoopte dat zij weer gelukkig met hem zou zijn, als hij wat luchtiger werd. Was hij vaag? Ben ik nu gek, of hoe zit dat? dacht Thomas.

Thomas had gelijk, meer dan hij doorhad. Monique gebruikte hints en vage zinnen en leek hem te willen vormen tot iemand die hij niet was. Zelf leek ze ook zo perfect.

Hij dacht terug aan Monique. Niet alleen aan wat goed was, maar ook aan wat begon te wringen.

Hij begreep best dat er na de verliefdheid nieuwe fases hoorden, maar dit voelde als het tegenovergestelde.

Thomas dacht terug aan hun eerste tijd samen. Hoe Monique hem verraste met een weekend weg, hoe ze tot middernacht lachten en hoe blij hij was met haar. Maar langzaam veranderden haar opmerkingen. Niet schreeuwend, maar verwijtend en verwarrend. Steeds meer. En door de inhoud van wat ze zei. Het begon zich op te stapelen.

Dan was er weer een zucht waarvan hij nooit begreep waar die voor stond. Daarna liet ze duidelijk merken zijn grapjes niet meer te kunnen waarderen. Er waren geen ruzies, maar er was wel een soort kilte die steeds groter werd. Alsof er een muur ontstond.

Soms reageerde ze nergens op, terwijl hij haar aan het lachen probeerde te maken. Ze leek verdoofd. Maar dat kon ook aan de sterke drank liggen. Ze dronk behoorlijk veel.

Dat die lieve opmerkingen minder werden en de nare juist vaker kwamen, leek hij niet te kunnen veranderen. Het voelde alsof hij niets meer goed kon doen. Hij verzorgde de tuin niet goed genoeg, haalde volgens haar niet alleen het onkruid weg maar ook de net geplante zaadjes.

Monique had het elke dag over Eduardo. Op een avond stond hij onverwachts voor de deur. "Hij is goed voor je," zei ze terwijl ze opendeed. "Hij is ook goed voor mij," vervolgde ze terwijl ze de tafel dekte. "Hij snapt hoe je groeit." Thomas begreep niet wat ze bedoelde, maar hij vertrouwde haar.

Eduardo kwam altijd binnen met een rust die Thomas graag zelf had willen voelen. Zou ze bij hem ook zo kritisch zijn, dacht hij. Eduardo glimlachte breed en gaf hem een stevige handdruk. "Goed je weer te zien, kerel," zei hij. "Monique heeft al veel over je verteld."

Thomas glimlachte terug, maar voelde ineens een koude rilling. Hij dacht aan alle kritiek die ze had geuit. Dan kon dat weinig goeds geweest zijn.

Ze zaten aan tafel. Monique naast Eduardo, Thomas tegenover hen. Het voelde alsof hij te gast was in zijn eigen huis. "Eduardo, Thomas werkt te hard," zei Monique, terwijl ze haar hand op Eduardo's arm legde. "Hij vergeet zichzelf." Eduardo knikte en keek Thomas aan. "Man, je hebt een vrouw die alles voor je doet. Die alles voor je over heeft. Laat haar voor je zorgen."

Zijn stem klonk vriendelijk, maar er zat een ondertoon in die Thomas niet kon plaatsen. "Ik doe mijn best," zei hij, zachter dan hij wilde.

Later, toen Eduardo weg was, stond Monique bij het aanrecht met een theedoek in haar handen. "Je hebt weinig gezegd vanavond," zei ze zonder op te kijken. "Eduardo probeert je te helpen." Thomas voelde zijn maag samentrekken. "Ik weet niet wat hij wil," zei hij zacht. Ze keek op met een kille glimlach. "Misschien moet je beter luisteren, Thomas." Hij reageerde niet.

Een paar dagen later wilde Thomas wandelen. "Ik ga mee," zei Monique meteen. "Leuk." Ze deden hun jas aan en stapten naar buiten, precies op het moment dat de buurvrouw de heg knipte. Ze keek hen aan met een vragende blik. Monique kniep in zijn hand en siste: "Lachen, nu!" Thomas zei: "Wat zeg je?" Ze liepen door en net buiten het gehoor van de buurvrouw zei Monique: "Je had toch wel even kunnen glimlachen? Nee?" Thomas zei: "Ja, natuurlijk wel. Dat is wel zo vriendelijk." Hij dacht dat ze iets anders bedoelde, maar wist niet wat.

Ze liepen zwijgend door tot ze bij een restaurant aankwamen. Monique keek richting het restaurant en zei: "Dit hebben we wel verdiend, vind je niet?"

Thomas keek haar aan en zei: "Zo is dat. Helemaal mee eens." Hij voelde zich opgelucht dat de sfeer weer normaal was.

Die avond schreef Thomas in zijn schrift: Vandaag voelde als een perfect stukje toneel. Als dat zo is, wat is er dan nog meer geacteerd? Hij twijfelde even aan alle liefdevolle gebaren.

Hij dacht terug aan vroeger, aan het kind dat hij was.

En dat wist dat het mis zou gaan. Dat kind dat ongeveer wel wist wat er zou komen. Hij had alleen geleerd af te wachten, maar dat bleek later zwaarder dan praten.

Vanbinnen bleef Thomas hopen dat de vrouw die hij had leren kennen terug zou komen. De Monique die hem verwende. Maar het werd niet beter. Zijn vraag "Is er iets?" hield hij voor zich. Uiteindelijk vroeg hij niets meer. Alles wat hij zei, werd weggewuifd of omgedraaid. Hij probeerde voor haar in te vullen wat zij wilde, zoals hij van vroeger thuis gewend was.

Soms keek ze hem met een lege blik aan, alsof hij haar teleurstelde of, erger nog, verveelde. Dan voelde hij zich fout

zonder duidelijke reden. Hij probeerde haar wensen nog beter te vervullen. Maar hij wist niet of dat was wat ze wilde. Maar wat moest hij anders? Het voelde alsof er mist om hem heen hing die steeds dikker werd en zijn zicht troebel maakte. Alsof hij niet mocht zien wat er werkelijk gebeurde.

Hij probeerde lichter en vrolijker te zijn. Hij maakte grapjes, ook als hij zich niet blij voelde. Hij slikte zijn zorgen in. Hoe hij het ook probeerde, het was nooit goed genoeg.

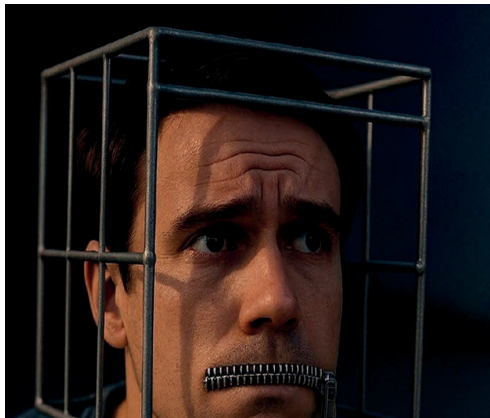
Zij leek te leven van strijd. Als het te rustig werd, gooide ze iets op tafel. Oud zeer of een nieuwe beschuldiging, half uitgesproken: "Je voelt anders, je doet raar... maar dat ligt natuurlijk weer aan mij."

Daarna werd het stil. Geen gewone stilte, maar een harde leegte waarin zelfs ademen fout voelde.

Dan begon Thomas te zoeken. Wat had hij nu weer verkeerd gezegd, gedacht of gevoeld? Hij kwam altijd bij zichzelf uit. Hij probeerde het goed te maken, want hij wilde geen afstand.

Wat hij niet zag, was dat die afstand er altijd al was. Een muur waartegen hij bleef praten.

Zij luisterde niet en leek te genieten van zijn pogingen om haar tevreden te houden. Het was alsof hij iets verkeerd had gedaan en zij hem grootmoedig toch haar liefde gaf.

Afbeelding 3. Thomas voelt zich gekooid en de mond gesnoerd

Thomas werd steeds onzekerder. Misschien was zijn humor verkeerd. "Misschien ben ik te aanwezig," dacht hij. Zij zei: "Ik weet dat je het goed bedoelt, maar je luistert niet, Thomas. Daardoor voel ik me niet gehoord."

En dan paste hij zich aan. Voor haar. Voor wat hij liefde noemde. Later zou hij beseffen dat het geen liefde was.

In de weken daarna begon iets steeds meer op te vallen. Zoals dat steeds minder mensen contact zochten met Thomas. Als hij zelf belde of mailde of langskwam, verstomden gesprekken.

Uiteindelijk bleef er alleen stilte. Vrienden mompelden iets over drukte. Thomas voelde zich eenzaam en kon alleen nog maar bij Monique en Eduardo terecht. "Wat is er aan de hand? Ik zie niemand meer, niemand belt of appt." Eduardo zei: "Mensen weten niet wat ze met je aan moeten."

Monique zei: "Misschien willen ze even afstand, Thomas. Ik zou me er niet druk om maken."

Hij begon het te geloven, alsof hij zelf niet meer begreep hoe het zat. Hij trok zich steeds verder terug.

Uiteindelijk ontving hij geen mails of telefoontjes meer. Hij had met niemand meer contact.

Eduardo zette koffie en zei: "Zorg dat je in de WIA komt, joh. Blijf in de ziektewet, dan kom je daar vanzelf in na twee jaar. Neem toch eens rust, maar dan echt rust. Zo ga je het niet redden."

Thomas' hoofd tolde. Geen werk meer, geen inkomen, geen fijne collega's of aardige baas. Alleen een vangnet waarin hij kon verdwijnen zonder dat iemand het merkte.

Hij pakte zijn jas en ging naar buiten. De frisse lucht maakte hem iets rustiger. Hij wist niet waar hij naartoe moest. Zijn bed stond thuis, waar zij nu waren. Toen hij uitgeput was, ging hij terug.

Eduardo zat er nog, alsof Thomas niet was weggeweest. Hij ging verder over iets waar Thomas helemaal niet op zat te wachten. Hij noemde het strategie. "Het werkte voor ons. WIA, IVA en dan wat bijklussen." Thomas had genoeg gehoord, dit paste totaal niet bij hem. De eerlijke manier had voor hem altijd gewerkt, behalve sinds Monique en later Eduardo in zijn leven kwamen. Maar zolang

hij knikte, voelde hij zich veilig. Dus knikte hij. Zo leek hij nog bruikbaar.

Zelfs zijn vertrek werd tegen hem gebruikt, als zogenaamd bewijs dat hij niet stabiel was. Alsof hij hen iets afnam. "Je loopt niet zomaar weg, als je in een serieus gesprek zit, Thomas," zei Eduardo. Maar hij nam niets van hen mee. Alleen zichzelf, en dat was alles wat hij nodig had. Als hij zich maar even veilig waande.

Hij zat op zijn stoel in de keuken. Het schrift lag naast hem. Het aanrecht stond vol. Alles was stil, maar veiligheid voelde hij niet. Eduardo's stem bleef nagalmen. Niet hard, maar wel raak. Wat hij geloofde, was niet iets wat hem overkwam, maar iets wat hen hielp zolang hij meedeed. Ze hadden hem niet verkeerd begrepen. Ze hadden hem gebruikt en misschien zelfs wel misbruikt. Dit werkte zolang hij precies reageerde zoals zij wilden. En dat deed hij niet meer. Niet met aangepast gedrag. Niet met schuld die niet van hem was. Niet met zwijgen waarin hij verdween.

Ze wisten precies wat ze deden. Net als velen trapte hij erin tot hij doorhad dat er echt iets niet klopte.

Maar toen was het al te laat.

Die avond bleef het stil. Thomas lag wakker en hoorde de stemmen van Monique en Eduardo. Eerst gedempt, later duidelijk, vanaf het moment dat Eduardo zei: "Alsjeblieft, madam. Je wijntje. Rood en smakelijk." Alsof hij expres de deur open had gelaten, kon Thomas alles horen.

"Ik denk dat hij gaat breken, Monique." Zij vroeg: "Waarom denk je dat?" "Hij is taai. Maar als je laag voor laag weghaalt, weet hij niet meer wie hij is of wat hij nog kan. En dan? Dan is hij helemaal van ons." Haar lach klonk oprecht. "Hij breekt al." De kriebel van spanning in Eduardo's buik werd druk. Laag en breed. Zijn adem zakte.

Thomas staarde naar het plafond. Hij ademde diep in en uit om toch nog ergens controle over te houden.

Toen hoorde hij ze lachen. De halve nacht vroeg hij zich af wat hen dreef. Waren ze altijd zo geweest? Hij dacht aan Dr. Jekyll en Mr. Hyde.

De volgende ochtend zwegen ze hem dood. Monique zette koffie, Eduardo bladerde in een boek. Thomas wachtte. Op commentaar, een vraag of een opdracht. Maar ze deden alsof hij lucht was.

Monique legde haar servetje neer. "Ik zou vandaag niet te veel nadenken, Thomas. Doe wat je rust geeft."

Eduardo knikte. "Stilte geeft ook antwoord." Na gisteren klonk het niet meer als liefdevolle zorg.

Thomas vouwde nerveus zijn servet dubbel en nog een keer. En legde het naast zijn bord. Daarna durfde hij nauwelijks te bewegen. Hij wist dat het niet beter werd en dat er niets meer te redden viel.